

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра глобальної економіки

ЗАТВЕРДЖЕНО
Економічний факультет
«18» червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ГЛОБАЛЬНІ ТОВАРНІ РИНКИ І КОНКУРЕНЦІЯ

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Факультет економічний

Розробники: доктор філософії, асистент кафедри глобальної економіки
Марина ПАВЛЕНКО

**Опис навчальної дисципліни
«Глобальні товарні ринки і конкуренція»**

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь	
Освітній ступінь	ОС «Бакалавр»
Спеціальність	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітня програма	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	180
Кількість кредитів ECTS	6
Кількість змістових модулів	3
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	екзамен
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання	
	Денна форма здобуття вищої освіти
Рік підготовки (курс)	3
Семестр	2
Лекційні заняття	15 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.
Лабораторні заняття	- год.
Самостійна робота	135 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування системи теоретичних знань, прикладних вмінь і практичних навичок щодо використання методичного, організаційного, статистичного забезпечення дослідження й прогнозування економічної кон'юнктури для визначення стану та тенденцій розвитку окремого ринку або економіки в цілому. Підготовка висококваліфікованих фахівців з економіки, які володіють сучасними теоретичними знаннями, методами, інструментами та практичними навичками для оцінки кон'юнктури світових аграрних ринків і прийняття рішень щодо інвестування реалізації бізнес-ідей в аграрні ринки України.

Основними завданнями вивчення є розкриття можливостей використання досліджень ринку в господарській діяльності підприємства для підвищення його конкурентоспроможності; висвітлення особливостей здійснення досліджень ринку залежно від їх цілей та напрямів; формування уявлень про комплекс спеціальних методів та технологій, що використовуються при виконанні досліджень ринку та навчання використання результатів досліджень ринку для підвищення ефективності прийняття управлінських рішень.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Додатково для освітньо-наукової програми:

ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проєктів у соціально-економічній сфері.

СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

СК11*. Здатність планувати і розробляти проєкти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної форми навчання

Тема 1. Характеристика ринку як економічної категорії. Базові цілі аналізу кон'юнктури ринку. Види економічної кон'юнктури ринку. Дослідження економічної кон'юнктури та інформаційне забезпечення. Аналіз стану ринку та виявлення його причинно-наслідкових зв'язків, тобто дослідження його кон'юнктури, яке охоплює широке коло найрізноманітніших питань виробничого, комерційного, технічного і економічного характеру, що дозволяє виявити основні напрями господарського розвитку кожного суб'єкта ринкових відносин, стан речей і ситуацію, що склалися у певний період як результат взаємодії різноманітних чинників.

Тема 2. Методичний інструмент дослідження кон'юнктури ринку. Класифікація методів аналізу кон'юнктури ринку. Перелік основних методів кон'юнктури товарних ринків. Загальнонаукові основи методології дослідження ринку включають: системний аналіз, що дозволяє розглядати ринкову ситуацію як об'єкт для дослідження з великим діапазоном причинно-наслідкових зв'язків; комплексний підхід, який дає би можливість досліджувати як єдину сукупність поєднання різноманітних елементів, що утворюють ринок, так і ринкову діяльність; програмно-цільове планування, що використовується при розробленні та реалізації стратегічного й оперативного вивчення стану та розвитку ринку Побудова системи показників кон'юнктури з врахуванням міжнародної торгівлі. Характеристика основних показників кон'юнктури глобальних ринків товарів.

Тема 3. Зміст кон'юнктурних досліджень світових аграрних ринків. Класифікація методів аналізу кон'юнктури ринку. Перелік основних методів кон'юнктури товарних ринків. Загальнонаукові основи методології дослідження ринку включають: системний аналіз, що дозволяє розглядати ринкову ситуацію як об'єкт для дослідження з великим діапазоном причинно-наслідкових зв'язків; комплексний підхід, який дає би можливість досліджувати як єдину сукупність поєднання різноманітних елементів, що утворюють ринок, так і ринкову діяльність; програмно-цільове планування, що використовується при розробленні та реалізації стратегічного й оперативного вивчення стану та розвитку ринку Побудова системи показників кон'юнктури з врахуванням міжнародної торгівлі. Характеристика основних показників кон'юнктури глобальних ринків товарів.

Тема 4. Аналіз взаємозалежності динаміки і циклічності економічних коливань. Аналіз взаємозалежності динаміки і циклічності економічних коливань. Аналіз варіаційних характеристик ринкових цін та рівня їх коливань. Вплив світових зовнішніх міжнародних чинників на довгі коливання ринків. Вплив національних суспільно-політичних і соціально-економічних подій на короткі цикли економічної кон'юнктури ринку. О між циклічним характером розвитку економіки і структурними змінами, що мають місце в сучасній економіці, є тісний взаємозв'язок. На підставі аналізу теоретичних інтерпретацій циклічності економічної динаміки визначено послідовність структурних змін, які є характерними для найбільш відомих типів економічних циклів: Кітчина, Жюгляра, Кузнеця, Кондратьєва.

Тема 5. Кон'юнктурний аналіз обсягу і типу аграрних ринків. Аналіз світового обсягу світових товарних ринків. Аналіз ступеня монополізації та інтенсивності конкуренції на товарних ринках. Аналіз стійкості та циклічності ринку. Аналіз тенденцій розвитку ринку і трендове моделювання стану ринків на перспективу. Теоретичні аспекти динамічної рівноваги в економіці. Рівновага в економіці, економічна статика й динаміка

Тема 6. Кон'юнктура аграрних ринків країн-членів ЄС. Загальна територіально-географічна і соціально-економічна характеристика регіону. Аграрна політика країн ЄС. Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції. Баланси продовольства та експортно-імпорتنі операції. Перспективи розвитку торгово-економічного співробітництва України та ЄС у рамках європейської політики сусідства.

Тема 7. Кон'юнктура аграрних ринків країн NAFTA. Загальна територіально-географічна і соціально-економічна характеристика регіону. Аграрна політика країн. Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції. Баланси продовольства та експортно-імпорتنі операції

Тема 8. Кон'юнктура аграрних ринків країн Східної Азії. Загальна територіально-географічна і соціально-економічна характеристика регіону. Аграрна політика країн. Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції. Баланси продовольства та експортно-імпорتنі операції

Тема 9. Кон'юнктура аграрних ринків країн МС. Загальна територіально-географічна і соціально-економічна характеристика регіону. Аграрна політика країн. Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції. Баланси продовольства та експортно-імпорتنі операції

Тема 10. Кон'юнктура аграрних ринків АСЕАН. Загальна територіально-географічна і соціально-економічна характеристика регіону. Аграрна політика країн. Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції. Баланси продовольства та експортно-імпорتنі операції.

Тема 11. Кон'юнктура аграрних ринків країн-членів Mercosur. Загальна територіально-географічна і соціально-економічна характеристика регіону. Аграрна політика країн. Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції. Баланси продовольства та експортно-імпорتنі операції.

Тема 12. Кон'юнктура аграрних ринків Австралії. Загальна територіально-географічна і соціально-економічна характеристика регіону. Аграрна політика країни. Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції. Баланси продовольства та експортно-імпорتنі операції.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Денна форма				
	Тижні	усього	у тому числі:		
			лекції	практичні	с.р.
Змістовний модуль 1.					
Тема 1. Економічна характеристика кон'юнктури ринку	1-2		2	2	
Тема 2. Методичний інструмент дослідження кон'юнктури ринку.	3-4		2	2	
Тема 3. Зміст кон'юнктурних досліджень світових аграрних ринків	5-6		2	2	
Тема 4. Аналіз взаємозалежності динаміки і циклічності економічних коливань	7-8		2	2	
Тема 5. Кон'юнктурний аналіз обсягу і типу аграрних ринків.				2	
Змістовний модуль 2					
Тема 6. Кон'юнктура аграрних ринків країн-членів ЄС	9-10		2	2	
Тема 7. Кон'юнктура аграрних ринків країн NAFTA	11-12		2	2	
Тема 8. Кон'юнктура аграрних ринків країн Східної Азії	13-14		1	2	

Змістовний модуль 3					
Тема 9. Кон'юнктура аграрних ринків країн МС	15-16		1		18
Тема 10. Кон'юнктура аграрних ринків АСЕАН				2	18
Тема 11. Кон'юнктура аграрних ринків країн-членів Mercosur				2	18
Тема 12. Кон'юнктура аграрних ринків Австралії				2	19
ВСЬОГО		180	15	30	135

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1 Економічна характеристика кон'юнктури ринку	2
2	Тема 2. Методичний інструмент дослідження кон'юнктури ринку	2
3	Тема 3. Зміст кон'юнктурних досліджень світових аграрних ринків	2
4	Тема 4. Аналіз взаємозалежності динаміки і циклічності економічних коливань	2
5	Тема 5. Кон'юнктурний аналіз обсягу і типу аграрних ринків.	2
6	Тема 6. Кон'юнктура аграрних ринків країн-членів ЄС	2
7	Тема 7. Кон'юнктура аграрних ринків країн NAFTA	2
8	Тема 8. Кон'юнктура аграрних ринків країн Східної Азії	1
	Разом	30

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 9. Кон'юнктура аграрних ринків країн МС	15
2	Тема 10. Кон'юнктура аграрних ринків АСЕАН	15
3	Тема 11. Кон'юнктура аграрних ринків країн-членів Mercosur	15
4	Тема 12. Кон'юнктура аграрних ринків Австралії	15

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- розрахункові роботи;
- захист практичних робіт.
- сертифікат проходження неформального навчання.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- оцінювання поточних результатів самостійної роботи студентів щодо освоєння програмного матеріалу дисципліни;
- неформальне навчання здобувачів вищої освіти.

7. Методи оцінювання.

- екзамен, як один із форм підсумкового контроль знань здобувачів вищої освіти;
- модульне тестування, як один із форм поточного контроль знань проводиться з метою виявлення якості навчального процесу та його результатів у міжсесійний період під час аудиторних занять;

- реферати, есе у випадку пропусків занять здобувачів вищої освіти з поважних причин;
- захист практичних робіт.
- усне або письмове опитування;

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

Рейтинг здобувача вищої освіти	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **R_{дис}** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) знавчальної роботи **R_{нр}** (до 70 балів): **R_{дис} = R_{нр} + R_{ат}**.

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс з дисципліни «Глобальні і товарні ринки». <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4901>
2. Конспект лекцій та їх презентації (в електронному вигляді)
3. Глобальні товарні ринки і конкуренція: методичні вказівки до вивчення дисципліни для здобувачів першого для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 076 «Підприємство, торгівля та біржова діяльність» ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Вдовенко Н. М., Перегуда Ю. А., Павленко М. М., Яцун А. Г. К.: НУБіП України. 2024. 53 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Fortune Global 500. URL: <http://fortune.com/global500>
2. Hong, A., Li, X., Wang, Y. and Shi, M. (2023), Can customization promote product innovation in the global B2B market? Evidence from export manufacturing firms from emerging markets, *International Marketing Review*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. <https://doi.org/10.1108/IMR-10-2021-0316>
3. Huang, H., He, Y., & Chen, J. (2019). Competitive strategies and quality to counter parallel importation in global market. *Omega*, 86, 173-197. 10. Low, P. (2016). International trade and the environment. *UNISIA*, (30), 95- 99.
4. Nguyen, B. H., Okimoto, T., & Tran, T. D. (2021). Uncertainty and sign-dependent effects of oil market shocks. *Journal of Commodity Markets*, Forthcoming.
5. Schell, D., Wang, M., & Huynh, T. L. D. (2020). This time is indeed different: A study on global market reactions to public health crisis. *Journal of behavioral and experimental finance*, 27, 100349.
6. Scholvin, S., Breul, M., & Diez, J. R. (2021). A magic formula for economic development? Global market integration and spatial polarization in extractive industries. *Area Development and Policy*, 6(3), 337-346.
7. Smales, L. A. (2021). Investor attention and global market returns during the COVID-19 crisis. *International Review of Financial Analysis*, 73, 101616.
8. Ye. Savelyev, V. Kuryliak, K. Darvidou, M. Lyzun, I. Lishchynskyy. Transformation of Ukrainian Automotive Industry in the Context of Electromobility: Applying the Experience of Visegrad States. IV International Scientific Congress "Society of Ambient Intelligence – 2021" (ISCSAI 2021)
9. Zakari A, Khan I, Tan D, Alvarado R, and Dagar V (2022) Energy efficiency and sustainable development goals (SDGs). *Energy* 239:122365
10. Васильківський, Д. М., Трубнік, Т. Є., & Бикова, М. Д. (2023). Економічні орієнтири України в контексті перспектив розвитку світової економіки у 2023-2024 роках. *Академічні візії* (17). <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/272>
11. Іванова Л. О. Основні детермінанти розвитку кон'юнктури світового ринку. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки"*. 2020. №4(36). С. 88-99.
12. Ліщинський І., Лизун М. Транскордонне співробітництво України та країн Вишеградської четвірки. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2020. Вип. 46. DOI: <https://doi.org/10.32841/2413-2675/2020-46-1>

13. Побоченко, Л., Татаренко, Н., & Прокоп'єва, А. (2023). Сучасні тренди розвитку світового ринку зерна в умовах війни в Україні. *Економіка та суспільство*, (48). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-29>
14. Савенко, І., Седікова, І., & Седіков, Д. (2022). Російсько-український конфлікт: виклики для зернового ринку. *Food Industry Economics*, 14(2). DOI: <https://doi.org/10.15673/fie.v14i2.2320>.
15. Чіп Л. О. (2020). Макроекономічна кон'юнктура аграрного ринку в умовах економічної нестабільності. *Том 31(70). No 4, 2020*. <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-4-13>
16. Закон України «Про захист економічної конкуренції». Відомості Верховної Ради України. № 12, стаття 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>
17. Офіційний сайт Групи світового банку. URL: worldbank.org.
18. Офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі та розвитку. URL: unctad.org.
19. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: wto.org.
20. Офіційний сайт Центру ЮНКТАД / СОТ з міжнародної торгівлі. URL: intracen.org.